

НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ В СИСТЕМІ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

©2019 СИРОВЕТНИК О. С.

УДК 336.144
JEL: H60; H61

Сироветник О. С. Неподаткові надходження в системі доходів Державного бюджету України

Метою статті є визначення особливостей формування неподаткових надходжень, що сприятиме вдосконаленню системи бюджетного фінансування. Описано види неподаткових надходжень до державного бюджету, визначені Бюджетним кодексом України; розкрито особливості акумулювання неподаткових надходжень до бюджету держави та здійснено порівняння функцій податкових і неподаткових доходів. Проаналізовано структуру та динаміку неподаткових надходжень до Державного бюджету України. Зроблено висновок, що найвищу питому вагу в структурі неподаткових надходжень до бюджету країни займають доходи від власності та підприємницької діяльності, які зросли від 31,87% у 2009 р. до 52,93% у 2018 р. Визначено тенденції питомої ваги неподаткових надходжень Державного бюджету України у валовому внутрішньому продукті в період 2009–2018 рр. Визначено, що даний показник протягом звітного періоду в середньому становив 4,4%. Оцінено фінансові та економічні потенціали основних груп неподаткових надходжень і виявлено основні проблеми та фактори впливу на формування неподаткових надходжень у доходах бюджету. Подальший розвиток отримали підходи до вивчення функціонування неподаткових надходжень у частині планування та прогнозування для сприятливого розвитку економіки в цілому. Запропоновано підходи до вдосконалення системи бюджетного фінансування шляхом збільшення видів та розширення обсягів неподаткових надходжень. Зокрема, збільшення суми штрафів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, підвищення ефективності сплати оренди державного майна, плати за ліцензії для випуску та проведення лотерей, контролю за реалізацією майна бюджетних установ. Аргументовано їх переваги через пошук додаткових, альтернативних джерел фінансування та внесення змін у законодавство країни.

Ключові слова: неподаткові надходження, податки та збори, державний бюджет, доходи бюджету, валовий внутрішній продукт, економічний потенціал.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-9-239-244>

Рис.: 3. Табл.: 1. Бібл.: 8.

Сироветник Олексій Сергійович – аспірант кафедри фінансів, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: surovetnik@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6923-7431>

УДК 336.144
JEL: H60; H61

UDC 336.144
JEL: H60; H61

Сироветник А. С. Неналоговые поступления в системе доходов Государственного бюджета Украины

Целью статьи является определение особенностей формирования неналоговых поступлений, что будет способствовать совершенствованию системы бюджетного финансирования. Описаны виды неналоговых поступлений в государственный бюджет, определенные Бюджетным кодексом Украины, раскрыты особенности аккумуляции неналоговых поступлений в бюджет государства и проведено сравнение функций налоговых и неналоговых доходов. Проанализированы структура и динамика неналоговых поступлений в Государственный бюджет Украины. Сделан вывод, что самый высокий удельный вес в структуре неналоговых поступлений бюджета Украины занимают доходы от собственности и предпринимательской деятельности, которые выросли с 31,87% в 2009 г. до 52,93% в 2018 г. Определены тенденции удельного веса неналоговых поступлений в Государственный бюджет Украины в валовом внутреннем продукте за период 2009–2018 гг. Отмечено, что данный показатель в течение отчетного периода в среднем составлял 4,4%. Оценены фискальный и экономический потенциалы основных групп неналоговых поступлений; выявлены основные проблемы и факторы воздействия по формированию неналоговых поступлений в доходах бюджета. Дальнейшее развитие получили подходы к изучению функционирования неналоговых поступлений в части планирования и прогнозирования для благоприятного развития экономики в целом. Предложены подходы по совершенствованию системы бюджетного финансирования путем увеличения видов и расширение объемов неналоговых поступлений. В частности, увеличение суммы штрафов в сфере обеспечения безопасности дорожного движения, повышение эффективности уплаты аренды государственного имущества, платы за лицензии для выпуска и проведения лотерей, контроля за реализацией имущества бюджетных учреждений. Аргументированы их преимущества путем поиска дополнительных, альтернативных источников финансирования и внесения изменений в законодательство страны.

Syrovetnyk O. S. The Non-Tax Revenues in the Revenue System of the State Budget of Ukraine

The article is aimed at defining specifics of the formation of non-tax revenues, which will help to improve the system of budget financing. The types of non-tax revenues to the State budget are described as defined by the Budget Code of Ukraine, peculiarities of the accumulation of non-tax revenues to the State budget are disclosed, and a comparison of the functions of both tax and non-tax revenues is made. The structure and dynamics of the non-tax revenues to the State Budget of Ukraine are analyzed. It is concluded that the highest proportion in the structure of the non-tax revenues of the budget of Ukraine is occupied by incomes from property and business activities, which rose from 31,87% in 2009 to 52,93% in 2018. The tendencies of proportion of the non-tax revenues to the State Budget of Ukraine in gross domestic product for the period of 2009-2018 are defined. It is noted that this indicator during the reporting period showed an average of 4,4 per cent. The fiscal and economic potentials of the main groups of the non-tax revenues are assessed; the main problems and factors of impact as to the formation of non-tax revenues in the budget revenues are identified. The approaches to study the functioning of non-tax revenues in terms of planning and forecasting for the favorable development of the economy as the whole are taken further. The approaches to improve the budgetary financing system by increasing the types and extending the non-tax revenues are proposed. These are, in particular, increasing the amount of fines in the sphere of road safety, increasing the efficiency of paying the rent of the State-owned property, fees for the issue and conduct of lotteries, monitoring the sales of property being ownership of budgetary Institutions. Their advantages are argued by finding additional, alternative sources of funding and amending the country's legislation.

Ключевые слова: неналоговые поступления, налоги и сборы, государственный бюджет, доходы бюджета, валовой внутренний продукт, экономический потенциал.

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Библ.:** 8.

Сироветник Алексей Сергеевич – аспирант кафедры финансов, Киевский национальный торгово-экономический университет (ул. Киото, 19, Киев, 02156, Украина)

E-mail: surovetnik@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6923-7431>

Keywords: non-tax revenues, taxes and fees, the State budget, budget revenues, gross domestic product, economic potential.

Fig.: 3. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 8.

Syrovetnyk Oleksii S. – Postgraduate Student of the Department of Finance, Kyiv National University of Trade and Economy (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: surovetnik@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6923-7431>

В умовах переходу до сталого економічного розвитку держави, із постійною зміною податкового законодавства, зменшенням податкових ставок і збільшенням податкових пільг, з огляду на тенденцію до зниження податкових надходжень до Державного бюджету країни, перед органами державної влади постає питання пошуку додаткових джерел наповнення бюджету на безповоротній основі. Так, одним із основних розділів наповнення бюджету є неподаткові надходження, які виступають важливим інструментом фіскального та антициклічного регулювання національної економіки в соціально-економічному розвитку.

Дослідження неподаткових надходжень потрібне насамперед для збільшення рівня економічного розвитку країни, яке, своєю чергою, приведе до збільшення надходжень до бюджету та економічної стабільності в усіх сферах життєдіяльності.

Питання, пов'язані з формуванням та вдосконаленням вітчизняного податкового законодавства, досліджували вітчизняні науковці та практики: О. Василік, В. Дем'янишин [3], І. Запатріна, І. Лук'яненко [5], Л. Лисяк, І. Луніна, І. Лютий, А. Соколовська, В. Федосов, І. Чугунов [8], С. Юрій, С. Собчук та інші.

Разом із тим, різні підходи до вивчення функціонування неподаткових надходжень залишають нерозкритим питання пошуку шляхів їх удосконалення, а саме – в частині планування та прогнозування для сприятливого розвитку та функціонування економіки в цілому. Тому виникає необхідність дослідження даного питання в системі доходів державного бюджету.

Метою статті є визначення особливостей формування неподаткових надходжень, що сприятиме вдосконаленню системи бюджетного фінансування.

Нині в бюджетному та податковому законодавстві присутня значна кількість податків та зборів, що наповнюють бюджет країни у вигляді доходів, які поділяються на податкові та неподаткові надходження. Своєю чергою, податкові надходження займають понад 80% у доходах бюджету, з них у середньому за аналізований період 17% припадає на неподаткові надходження. У країнах Європейського Союзу частка неподаткових надходжень значно нижча. Це спричинено тим, що в Україні тривають трансформаційні процеси в переході до ринкової економіки, і держава мусить шукати альтернативні джерела наповнення бюджету у вигляді неподаткових надходжень. Тому

залишається нерозкритим питання розробки основоположних засад формування неподаткових надходжень бюджету, а саме, покращення їх структури, класифікації, методики нарахування, що, передусім, сприятиме розвитку економіки та забезпеченню наповнення державного бюджету.

Так, неподаткові надходження включають: відносини державного сектора управління та інших інституційних одиниць у процесі реалізації неподаткових методів формування державних доходів до бюджету, які виникають як наслідки реалізації або передачі прав власності на державне майно; адміністративне регулювання, яке здійснюється шляхом здійснення процедур ліцензування та оплати дозвільних платежів; відшкодування заподіяної шкоди країні; контроль за вартістю споживання благ і послуг суспільству через механізм визначення обсягів сплати бюджетним установам, штрафних санкцій та інше [4].

Значну частину бюджетних доходів формують неподаткові надходження, які, на противагу податковим надходженням (що мають фіскальний інструмент наповнення бюджету і є обов'язковими), не мають такого інструменту та не є обов'язковими, хоча становлять значний відсоток у доходах бюджету та мають цільовий характер і частково зараховуються до бюджетів тих рівнів, з яких державні органи їх збирають. Вагомою проблемою щодо формування неподаткових надходжень є те, що їх досить важко спланувати, а можна лише прогнозувати, тому їх частка в бюджеті коливається в різні бюджетні періоди [3].

Доцільно розглянути перелік неподаткових надходжень, який регламентується основним законодавчим документом – Бюджетним кодексом України, а саме статтею 9, де вказано їх класифікацію [1].

Отже, зобразимо структуру неподаткових надходжень залежно від методів мобілізації ресурсів на рис. 1.

Також до неподаткових надходжень відносять «власні надходження бюджетних установ» що, своєю чергою, включають значну частку доходів у розрізі неподаткових надходжень.

Розглянувши структуру та загальну характеристику неподаткових надходжень, доцільно зробити аналіз основних показників даного податку за період 2009–2018 рр. у розрізі державного бюджету (табл. 1).

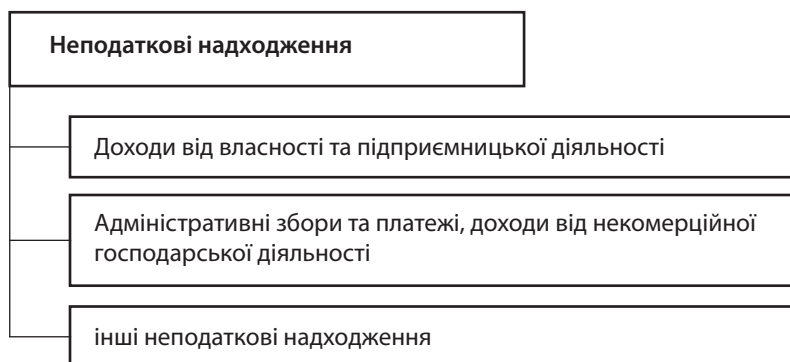

Рис. 1. Неподаткові надходження

Таблиця 1

Фактичний обсяг неподаткових надходжень у Державному бюджеті України за 2009–2018 рр., млрд грн

Вид надходження	Рік									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Неподаткові надходження	50,68	65,07	49,09	68,29	72,85	68,36	120	103,64	128,58	164,68
Доходи від власності та підприємницької діяльності	16,15	29,7	17,26	32,2	33,39	28,47	71,08	51,59	71,55	87,17
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу	1,63	1,64	2,55	5,44	5,16	5,3	15	8,03	10,44	18,41
Інші неподаткові надходження	12,33	11,65	6,02	5,95	5,4	12,5	7,5	9,94	10,88	12,4
Власні надходження бюджетних установ	20,57	22,08	23,26	24,7	29,03	22,08	26,4	34,08	35,7	46,7

Джерело: складено за даними Державної казначейської служби України [2].

За аналізований період, згідно з даними Державної казначейської служби України, в період 2009–2018 рр. спостерігається значний дисбаланс щодо збільшення неподаткових надходжень до державного бюджету. Відповідно до даних табл. 1 спостерігається зростання неподаткових надходжень до державного бюджету, а саме – із 50,68 млрд грн до 164,68 млрд грн, що було обумовлено низкою економічних і політичних факторів.

За 2010 р. до державного бюджету надійшло на 14,4 млрд грн неподаткових надходжень більше порівняно з 2009 р. Так, структура неподаткових надходжень зазнала значних змін, а саме, в структурі власних надходжень бюджетних установ і доходів від власності та підприємницької діяльності. У 2011 р. обсяг неподаткових надходжень склав 49,09 млрд грн, що менше на 15,98 млрд грн порівняно з показником 2010 р. Основною причиною стало те, що у 2011 р. вступив у дію Податковий кодекс України, який покращив ситуацію щодо адміністрування податків. Тим самим перенесення рентних платежів з неподаткових надходжень у податкові спричинило різке зменшення неподаткових платежів за 2011 р.,

оскільки їх частка становила близько 20% надходжень [7].

Обсяг неподаткових надходжень у 2012 р. зріс на 19,2 млрд грн, або на 39,2%. Основною причиною стало збільшення частки адміністративних зборів та платежів на 2,8 в. п. а також доходів від власності та підприємницької діяльності, які зросли на 12 в. п. У 2013 р. частка надходжень збільшилася на 6,8 в. п. порівняно з 2012 р., причому основним фактором стало збільшення коштів, що перераховуються Національним банком України.

Як свідчать наведені дані, в період 2013–2014 рр. надходження зменшилися на 6%, або на 4,49 млрд грн. Зменшення відбулися по таких статтях, як доходи від власності та підприємницької діяльності та власні надходження бюджетних установ. Причиною цього стали анексія Росією Криму та воєнні дії на сході країни, що негативно позначилося на економічній ситуації в цілому та призвело до зменшення доходів усіх ланок підприємницької діяльності зокрема. Інші неподаткові надходження збільшилися на 7,1 млрд грн через курсову різницю при купівлі-

продажу іноземної валюти в готівковій та безготівковій формі, а також швидке знецінення національної валюти.

Визначено, що у 2015 р. обсяг неподаткових надходжень у своїй структурі зазнав деяких змін, а саме – надходження зросли на 57%, спостерігалось збільшення надходжень від власності та підприємницької діяльності та адміністративних зборів і платежів на 22,1%.

У 2017 р. порівняно з 2016 р. доходи збільшилися на 24,94 млрд грн. Причиною цього стало збільшення всіх груп надходжень, а саме – доходів від власності та підприємницької діяльності на 38%. Різке збільшення надходжень у 2018 р. спричинено продажем ліцензій за користування радіочастотними ресурсами України на суму 8 млрд грн.

Таким чином, спостерігається значна роль кожної групи неподаткових надходжень у системі Державного бюджету України. У сукупному обсязі за аналізований період найбільшу частку займають доходи від власності та підприємницької діяльності, що показує зацікавленість держави та всіх учасників у створенні бюджету країни для економічного розвитку. Так, держава повинна стимулювати всіх суб'єктів діяльності з приводу неподаткових надходжень, які б згадано виконували свої обов'язки в інтересах держави, займаючи законну позицію. Необхідно зауважити: щоб виконати дані завдання, держава має вдосконалити нормативно-правові документи з питань сплати неподаткових надходжень та розробити чітку законодавчу базу, пов'язану з ухиленням від сплати неподаткових надходжень.

У результаті проведеного аналізу слід зазначити, що неподаткові надходження за своєю структурою носять непостійний і непрогнозований характер,

що, своєю чергою, призводить до значного дисбалансу в структурі бюджету. Тому доцільно розглянути структуру неподаткових надходжень за аналізований період у Державному бюджеті України та визначити основні джерела їх формування, акцентуючи увагу на основних факторах, що призводять до коливань.

Так, структуру неподаткових надходжень за 2009–2018 рр. у Державному бюджеті України наведено на *рис. 2*.

Слід зазначити, що найвищу питому вагу в структурі неподаткових надходжень займають доходи від власності та підприємницької діяльності. Так, за аналізований період спостерігається тенденція їх зростання – від 31,87% у 2009 р. до 52,93% у 2018 р., або на 21,06%. В їх структурі значну роль відіграє Національний банк України, здійснюючи, відповідно до законодавства, перерахунок свого прибутку, який займає близько 80% у структурі даного надходження.

У структурі неподаткових надходжень за аналізований період 2009–2018 рр. власні надходження бюджетних установ займають друге місце. При цьому спостерігається чітка тенденція до зменшення їх частки: у 2009 р. вони становили 40,59%, а у 2018 р. – 28,36%. Така тенденція спостерігається у зв'язку з тим, що стрімко зростають інші статті надходжень.

Так, у структурі неподаткових надходжень інші неподаткові надходження відображають тенденцію до зменшення: з 24,33% у 2009 р. до 7,53% у 2018 р., але якщо порівнювати надходження у грошових коштах, то вони зберігаються на рівні 12 млрд грн. Натомість адміністративні збори і платежі показують тенденцію до зростання: з 3,22% у 2009 р. до 11,18% у 2018 р. Причиною цього є стимулювання держави щодо продажу ліцензій на радіочастоти в Україні та судовий збір.

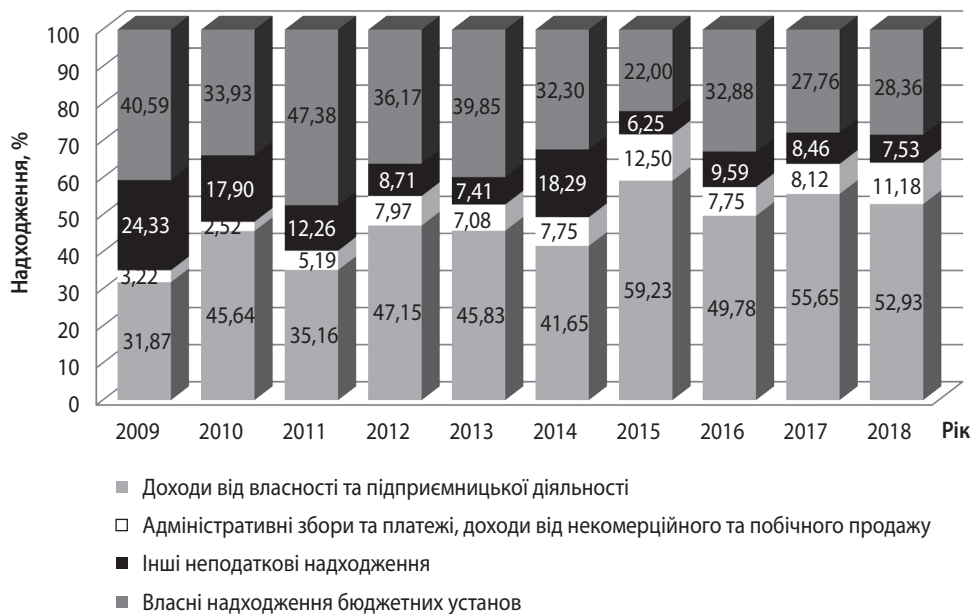

Рис. 2. Структура неподаткових надходжень за 2009–2018 рр. у Державному бюджеті України

Доцільно проаналізувати показники 2015 р., де спостерігається різке збільшення надходжень. Так, за 2015 р. доходи від власності та підприємницької діяльності порівняно з 2014 р. зросли майже у 2,5 разу. Найбільшою складовою були кошти, перераховані НБУ в сумі 68,1 млрд грн, і перерахування дивідендів ПАТ «Укрнафта» – 0,6 млрд грн. Збільшення до 12,5% у структурі адміністративних зборів і платежів надав продаж 3G-ліцензій на території України на суму 9,1 млрд грн, а зменшення в структурі інших неподаткових платежів відбулося через скасування сплати військового збору з купівлі-продажу іноземної валюти фізичними особами.

На основі проведеного аналізу структури неподаткових надходжень у структурі доходів Державного бюджету України спостерігається тенденція до збільшення доходів. На нашу думку, держава повинна стимулювати розвиток певних галузей економічного процесу, в пошуку додаткових джерел залучення коштів до бюджету, шляхом удосконалення діючого законодавства для виконання своїх функцій через видатки, які з кожним роком зростають.

Вплив на неподаткові надходження інфляційними, економічними та політичними важелями спричиняє зменшення їх у дохідній частині, тому держава для залучення додаткових ресурсів активно акцентує увагу на неподаткових надходженнях, які доцільно стимулювати через економічні важелі [6]. Посилюючи адміністративний тиск і залучення додаткових ресурсів, держава збільшує частки неподаткових надходжень у системі валового внутрішнього продукту (далі ВВП), що приводить до його зростання.

Розглянемо вплив питомої ваги неподаткового навантаження на економічні процеси держави у структурі ВВП (рис. 3).

Виходячи з даних рис. 3 динаміка неподаткових платежів за аналізований період 2009–2018 рр. у структурі ВВП тримається на рівні 4,4%, цим самим показуючи тенденцію до стабільності надходжень у бюджет зі збільшенням ВВП. Так, значне зниження

спостерігається у 2011 р. порівняно з 2010 р. (на 2,3% у сукупності зменшення платежів) і різким зростанням у 2015 р. порівняно з 2014 р. (з 4,4% до 6,1%). Спостерігається також значна тенденція до еластичності неподаткових надходжень у динаміці ВВП, разом з тим фактори впливу відзначаються і на податкових надходженнях до бюджету.

З прийняттям Податкового кодексу України неподаткові надходження почали зростати, а їх дисбаланс в аналізований період позначається нестійкою економічною ситуацією, оскільки ці надходження є досить чутливими до змін в економіці та країні в цілому. Збільшення неподаткових надходжень за весь аналізований період свідчить про те, що фіскальні платежі в системі доходів надходять у недостатній кількості, тому держава повинна шукати додаткові джерела наповнення бюджету. Разом із тим нестачу коштів держава намагається залучити з додаткових джерел шляхом приватизації майна та власних коштів бюджетних установ.

ВИСНОВКИ

Неподаткові надходження відіграють значну роль у формуванні бюджету країни, оскільки займають понад 17% усіх надходжень до державного бюджету за аналізований період. Так, значна частина неподаткових надходжень становлять доходи від власності та підприємницької діяльності, що, своєю чергою, веде до позитивного результату для економічного зростання країни. Важливим фактором впливу на зростання неподаткових надходжень є економічне зростання країни, що приводить до збільшення видатків, і боргові зобов'язання по зовнішньому кредитуванню. Здійснюючи маневрування фінансовими ресурсами для макроекономічної фінансової стабільності, держава виконує потреби та вимоги щодо суспільного розвитку.

З усього вищесказаного спостерігається тенденція до пошуку шляхів щодо наповнення бюджету неподатковими надходженнями, яке, своєю чергою, приводить до збільшення ролі неподаткових надхо-

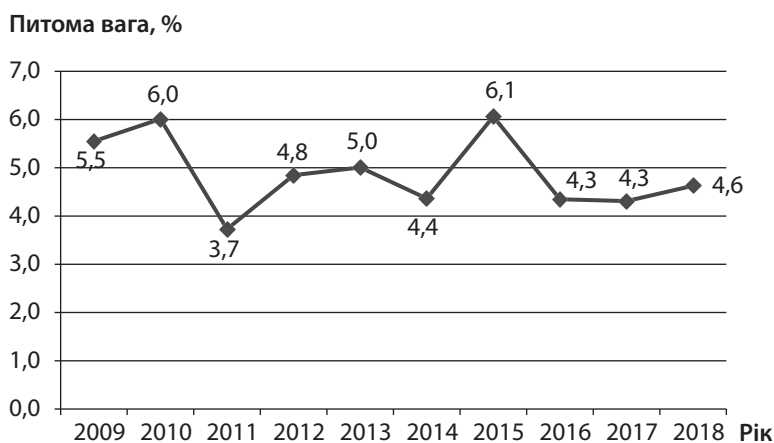

Рис. 3. Динаміка питомої ваги неподаткових платежів у ВВП за 2009–2018 рр.

джені як додаткового доходу державного бюджету та ефективного їх використання. З цього постає завдання щодо пошуку шляхів удосконалення механізму їх мобілізації. Це потребує подальшого розвитку в майбутньому, тому що основною функцією неподаткових надходжень є збалансування бюджету в разі, коли податкові надходження не були заповнені відповідно до запланованих. Тому пропонуємо здійснити ряд змін що до збільшення неподаткових надходжень, а саме:

1. Збільшення суми штрафів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.
2. Підвищити ефективність сплати державними підприємствами коштів від оренди державного майна.
3. Збільшити плату за ліцензії для випуску та проведення лотерей, разом із тим впровадити щорічне поновлення ліцензії, яка буде діяти протягом одного календарного року, з можливим її продовженням.
4. Здійснити контроль за реалізацією майна, що забезпечує основну діяльність бюджетних установ і організацій, а саме – доцільність використання матеріальних і нематеріальних активів, які не пов'язані з виробничими та невиробничими процесами.
5. Розширити перелік додаткових власних послуг, що надаються бюджетними установами.

Так, незначна зміна законодавства щодо стягнення коштів із запропонованих нами змін може привести до збільшення надходжень до державного бюджету в системі неподаткових надходжень. Але слід не забувати, що неподаткові надходження неможливо спрогнозувати, тому що вони носять непостійний характер. Тому дані пропозиції допоможуть компенсувати недоотримання коштів в інших статтях надходжень. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Виконання Державного бюджету України / Державна казначейська служба України. URL: <http://treasury.gov.ua/>
3. **Дем'янишин В. Г., Шаманська О. С.** Неподаткові надходження: проблеми та роль у доходах бюджету держави. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2011. Т. 2. № 11. С. 268–274.
4. **Касперович Ю.** Формування неподаткових надходжень бюджету в системі фінансово-економічного регулювання. *Економічний часопис-XXI*. 2013. № 9–10 (2). С. 55–58. URL: [http://soskin.info/userfiles/file/2013/2013/9-10%20\(2_2013\)/Kasperovych.pdf](http://soskin.info/userfiles/file/2013/2013/9-10%20(2_2013)/Kasperovych.pdf)
5. **Лук'яненко І., Сидорович М.** Бюджетно-податкова політика України: нові виклики : монографія. Київ : НаУКМА, 2014. 229 с.
6. **Собчук С. І.** Формування неподаткових надходжень в системі бюджетного регулювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 7. С. 79–84.
7. **Пасічний М. Д.** Податкова політика України в сучасних умовах. *Вісник Одеського національного університету. Серія «Економіка»*. 2016. Т. 21. Вип. 7 (2). С. 123–128.

8. Чугунов І. Я., Зварич О. В. Доходи бюджету як складова системи бюджетного регулювання. *Наукові праці НДФІ*. 2007. Вип. 1. С. 3–13.

Науковий керівник – Тарасюк М. В., доктор економічних наук, професор кафедри фінансів Київського національного торговельно-економічного університету

REFERENCES

- Chuhunov, I. Ya., and Zvarych, O. V. "Dokhody biudzhetu yak skladova systemy biudzhethnoho rehuliuвання" [Budget revenues as a component of the budget regulation system]. *Naukovi pratsi NDFI*, no. 1 (2007): 3-13.
- Demianyshyn, V. H., and Shamanska, O. S. "Nepodatkovy nadkhodzhenia: problemy ta rol u dokhodakh biudzhetu derzhavy" [Non-tax revenues: problems and role in state budget revenues]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, vol. 2, no. 11 (2011): 268-274.
- Kasperovych, Yu. "Formuvannya nepodatkovykh nadkhodzen biudzhetu v systemi finansovo-ekonomichnoho rehuliuвання" [Formation of non-tax revenues of the budget in the system of financial and economic regulation]. *Ekonomichniy chasopys-XXI*. 2013. [http://soskin.info/userfiles/file/2013/2013/9-10%20\(2_2013\)/Kasperovych.pdf](http://soskin.info/userfiles/file/2013/2013/9-10%20(2_2013)/Kasperovych.pdf) [Legal Act of Ukraine] (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
- Lukianenko, I., and Sydorovych, M. *Biudzhethno-podatкова polityka Ukrainy: novi vyklyky* [The fiscal policy of Ukraine: new challenges]. Kyiv: NaUKMA, 2014.
- Pasichnyi, M. D. "Podatkova polityka Ukrainy v suchasnykh umovakh" [Tax policy of Ukraine in modern conditions]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Ekonomika»*, vol. 21, no. 7 (2) (2016): 123-128.
- Sobchuk, S. I. "Formuvannya nepodatkovykh nadkhodzen v systemi biudzhethnoho rehuliuвання" [Formation of non-tax revenues in the system of budgetary regulation]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 7 (2017): 79-84.
- "Vykonannya Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy" [Implementation of the State Budget of Ukraine]. *Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy*. <http://treasury.gov.ua/main/>